

SULKHAN-SABA ORBELIANI TEACHING UNIVERSITY
FACULTY OF BUSINESS

International Scientific Conference
**FORMATION OF MODERN ECONOMIC AREA:
BENEFITS, RISKS, IMPLEMENTATION MECHANISMS**

April 29, 2016

Proceedings of the Conference

Part II

Tbilisi – 2016

Organising Committee

Natia Gogolauri	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Business Sulkhan-Saba Orbeliani Teaching University, Georgia.
Ekaterine Natsvlshvili	Associate Professor, Dr. of Economics, Faculty of Business, Consultant of VET Project, National Center of Educational Quality Enhancement, Sulkhan-Saba Orbeliani Teaching University, Tbilisi, Georgia.
Andrzej Pawlik	Dr hab., profesor nadzwyczajny, Kierownik Zakład Przedsiębiorczości i Innowacji, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska.
Bogoyavlenska Yuliya	Ph.D, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine.
Galina Ulian Professor	Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova.
Fitim Deari	Ph.D, Assistant Professor in Finance and Accounting, South East European University, Tetovo, Republic of Macedonia.
Kostyantyn Shaposhnykov	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea research Institute of Economy and Innovation, Ukraine.
Lina Pieliene	Associate professor of Marketing, Dr. of Economics, Department of Marketing, Vytautas Magnus University, Lithuania.
Jan Žukovskis	Associate Prof., Dr. of Economics, Head of Business and Rural Development Management Institute, Aleksandras Stulginskis University, Kaunas, Lithuania.
Martina Diesener	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Economics and Management Science, Universitat Leipzig, Germany.
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland.

International Scientific-Practical Conference Formation of Modern Economic Area: Benefits, Risks, Implementation Mechanisms: Conference Proceedings, Part II, April 29, 2016. Tbilisi: SSOTU. 308 pages.

CONTENTS

ECONOMIC THEORY AND NOBELELOGY: RECENT ADVANCES

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ФІНАНСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ Бенедисюк Д. І., Голубка С. М.	1
КОРУПЦІЯ ЯК СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИЙ ФАКТОР ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ П'ясецька-Устич С. В.	3
SYNERGETICS – AN ALTERNATIVE METHOD OF RESEARCH OF ECONOMIC SYSTEMS Sesadze N., Sesadze V.	7

THE WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS: THE DEVELOPMENT AND MAINTENANCE OF ECONOMIC SAFETY

KEY ASPECTS OF PUBLIC PROMOTING INNOVATION POLICY Babych T. O.	11
ECONOMIC POLICY IN DOLLARIZED ECONOMIES Bodrova N. E., PhD	13
ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ Бондар Ю. А., Легінькова Н. І.	16
УКРАЇНА НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ Бунтова Н. В.	19
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ECONOMIES OF ROMANIA AND BULGARIA BEING MEMBERS OF THE EUROPEAN UNION Vierochkina M. O., Krasnikova N. O.	21
СУЧАСНИЙ «ТІНЬОВИЙ БАНКІНГ»: ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ І КОНТРОЛЮ Волга В. О., Ступницький О. І.	24
ПЕРСПЕКТИВИ І ЗАГРОЗИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ Жалба І. О., Бозуленко О. Ю.	28
КОНЦЕПЦІЯ БЕЗОПАСНОСТІ ТРАНСГРАНИЧНОГО ЕКОНОМІЧЕСКОГО ПРОСТРАНСТВА ЄВРОРЕГІОНОВ В УСЛОВИЯХ РАСШИРЕНИЯ ЕС Коваленко С. И.	31
ІННОВАЦІЙНІ ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ Коваленко Ю. О.	34

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY, NATIONAL MODELS OF ECONOMIC SYSTEMS

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ
Голомша Н. Є., Дзядикевич О. Я. 38

THE METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMING ECONOMIC
SPACE IN WESTERN UKRAINE (SECOND HALF OF XIX-XX CENTURIES)
IN THE CONTEXT OF THE FINANCIAL, ECONOMIC AND COOPERATIVE
EDUCATION: HISTORICAL AND ECONOMIC APPROACH
Holubka M.M. 40

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ
Корень Н. В. 45

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ
РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ
Ляшевська О. І. 49

ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ СИСТЕМИ ВЛАСНОСТІ
ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ
Міночка О. М. 52

МІСЦЕ БЮДЖЕТНОГО ПРАВА У ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНИ
Мітал О. Г. 56

СУЧАСНІ ІНСТИТУЦІЇ В ЗРОШУВАНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ
Нечипоренко О. М. 58

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОГО ВІДНОВЛЕННЯ
МЕТАЛУРГІЇ ДОНБАСУ
Нікіфорова В. А. 62

BUSINESS, TRADE AND BUSINESS CULTURE: PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE BLACK SEA REGION

КРОС-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ
Слейко І. В. 66

TOURISM –GROWING INDUSTRY OF ECONOMIC SECTOR
Karaia K. I. 69

ECONOMY OF ENTERPRISE AND CORPORATE GOVERNANCE: MODERN TRANSFORMATION PROCESSES

КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
Ковальчук А. В. 74

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА
Колодяжна І. В., Букріна К. А. 77

ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ Копитко М. І., Лазорик Р. В.	80
КЛАСИФІКАЦІЯ ТЕОРІЙ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ КОРПОРАЦІЇ Корж Н. В.	83
ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА Кукайло Х. В., Свірська Г. Г.	86
НЕОБХІДНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА Лаготюк В. О.	90
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ Лисенко О. А.	92
KEY PERFORMANCE INDICATOR – ПРИМЕНЕНИЕ СИСТЕМЫ В РАЗРАБОТКЕ МОТИВАЦИИ УКРАИНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ Литвиненко К. О., Коляда С. П.	96
ФОРМИРОВАНИЕ ТРАНСАКЦИОННЫХ ИЗДЕЖЕК ПРЕДПРИЯТИЯ ПРИ ВЗАИМОДЕЙСТВИИ С СУДЕБНЫМИ ОРГАНАМИ Макалюк И. В.	99
ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА ЗЕРНА Материнская О. А.	103
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ Годящев М. А., Овчаренко Е. И.	105
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ Овчаренко О. О., Сталінська О. В.	109
МЕХАНІЗМ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КРИЗОВИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ Ортіна Г. В.	112
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Охріменко І. В.	116
УДОСКОНАЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОВОЧІВНИЦЬКИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ Пархоменко Л. А.	119
КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ Пенюк В. О.	122

MARKETING RESEARCH OF PRICE ASPECTS AS PRECONDITION OF DEMAND AND SUPPLY ON THE MARKET OF INDUSTRIAL ENTERPRISE PRODUCT	
Peresadko G. O., Pidlisna O. V., Lukash S. M.....	125
РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОЇ СФЕРИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Радько А. О., Дубовик С. Г.	129
CREATIVE ECONOMY AND HUMAN CAPITAL: THE KNOWLEDGE MANAGEMENT ISSUES	
ПОВЕДІНКОВІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
Катаранчук Г. Г.	133
УКРАИНСКИЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНОГО КАПИТАЛА ДЕТЕЙ В КРИЗИСНЫХ СИТУАЦИЯХ	
Клименко Е. Ю.....	135
СМАРТ-ЭКОНОМИКА: СОВРЕМЕННОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ	
Кондрашова-Диденко В. И., Диденко Л. В.	138
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ	
Марченко О. С.....	141
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Мірко Н. В.	145
PROBLEMS OF MANAGEMENT AND MARKETING IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТОРГОВИХ МАРОК ПІДПРИЄМСТВАМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Добровольська К. А., Ковальчук С. В.	148
ПОВЕДІНКА ПІДПРИЄМСТВ-ПАРТНЕРІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	
Луцій К. М.	152
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ СИСТЕМНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН	
Мазур А. Г., Мазур С. А.....	153
ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ КОНЦЕПЦИИ LEAN PRODUCTION В УКРАИНЕ НА ПРИМЕРЕ ТРУБНО-КОЛЁСНОГО ДИВИЗИОНА БИЗНЕС-ГРУППЫ EAST ONE	
Мироненко Н. А., Лысенко Т. И., Мироненко О. А.....	157
МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ	
Мишко О. В.....	160

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ТУРИСТИЧНО-ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ Музиченко-Козловська О. В., Кіржецький Ю. І.	162
AGE AND GENDER DIFFERENCES IN WORK MOTIVATION Natsvlishvili E., Gogolauri N.	166
МЕРЧЕНДАЙЗИНГ ЯК ЗАПРОГРАМОВАНА ПОВЕДІНКА ПОКУПЦЯ Непомняща Г. С., Пінчук А. С.	169
УДОСКОНАЛЕННЯ РИНКОВИХ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Николюк О. М.	172

REGIONAL ECONOMY AND CROSS-BORDER COOPERATION

ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ Медвідь Л. І., Кампов Н. С.	176
РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Прокопець Л. В.	179
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ Солоха Д. В., Белякова О. В.	182
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РИНКУ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ ТА ЇЇ КОНКРЕТИЗАЦІЯ ДЛЯ ПОТРЕБ РЕГІОНУ Хохуляк О. О.	185

ENVIRONMENTAL ECONOMICS AND MODERN ENVIRONMENTAL ISSUES

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ АГРОЛАНДШАФТІВ Костишин О. О.	190
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ Кринична І. П.	193
ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ІНСТИТУЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ДЛЯ ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ Крисак А. І.	196
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА Малахова С. О., Рижок З. Р.	200

DEMOGRAPHICS, ECONOMICS AND SOCIAL POLICY IN THE CONDITIONS OF THE LABOR MARKET INTERNATIONALIZATION

РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В УКРАЇНІ Ігнатенко Т. С.....	203
ХАРАКТЕРИСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ І ЗАХОДІВ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ Клокар О. О.....	207
ИННОВАЦИИ НА РЫНКЕ ТРУДА УКРАИНЫ Кравченко Е. А.....	209
НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ Краєвська Г. О., Дяконенко О. І.	212
STANDARD OF LIVING AS A SOCIO-ECONOMIC CATEGORY Metreveli Sh., Kajaia T.....	215
ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT: NATIONAL CHARACTERISTICS AND GLOBAL TRENDS	
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Томчук В. В.	220
ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ Тополенко Н. М., Мартинюк О. М.	223
ACCOUNTING AND INFORMATION SUPPORT OF ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN UKRAINE Номовіј S. M.....	226
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ Царук Н. Г.	228
ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ПЕНСИОННЫХ ФОНДАХ В УКРАИНЕ Цыбульник М. А.	231
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ Черненко К. В.	235
РЕГУЛЮВАННЯ І КОМУНІКАТИВНІТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ Ямборко Г. А.....	236

FINANCE, INSURANCE AND EXCHANGE BUSINESS: INNOVATION AND INVESTMENT STRATEGIES

БІРЖОВИЙ РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Пехота А. В., Леонов Д. А......240

ЕВОЛЮЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Підгірна В. С.243

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БАНКОСТРАХУВАННЯ

Русул Л. В.246

THE ROLE OF BUSINESS VALUATION IN STRATEGIC PLANNING
OF COMPANY'S ACTIVITY

Svistun L. A.249

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Середа О. О......253

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕЛЕКТРОННОГО СТРАХУВАННЯ

Косова Т. Д., Слободянюк О. В......256

ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЕДЕНИЕ ДОМОХОЗЯЙСТВ

Таран А. Д......259

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Тулай О. І......262

ОБМІН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА АКТИВИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ
НАПРЯМ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Федорович І. М......266

ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КОНСАЛТИНГ
ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Шевченко А. М......269

ВЗАЄМОДІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Щеглюк М. С.271

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Юрій Е. О......273

STRATEGY AND TACTICS OF THE AGRARIAN SECTOR'S STATE
FINANCIAL POLICY

Yatsuh O. O.276

**MODERN MATHEMATICAL METHODS, MODELS
AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY**

ПРІОРИТЕТИ І ЗАВДАННЯ КІБЕРПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ: ВПЛИВ НА СФЕРУ
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Колодійчук А. В...... **281**

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ ПІДПРИЄМСТВ

Лисенко О. В. **284**

ЗАВИСИМОСТЬ ФОНДОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ
ОТ ЗАПАДНЫХ ПАРТНЕРОВ И ОТ РОССИИ

Лисогор В. И...... **288**

ОСНОВНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІТ-ПРОЕКТАМИ

Мірко І. В. **291**

BUSINESS, TRADE AND BUSINESS CULTURE: PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE BLACK SEA REGION

КРОС-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Слейко І. В., к.е.н., доцент

*Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Успішна зовнішньоекономічна діяльність вітчизняних підприємств неможлива без дослідження особливостей національної культури. Варто зауважити, що дослідження впливу української культури на ведення бізнесу ускладнюється такими факторами:

- плюралізм української культури. У східних регіонах та у Києві значний вплив на формування управлінської культури підприємств мала російська культура. Натомість на заході існує певне упереджене ставлення до всього російського та відстоювання національної ідентичності [1, с. 374].

- управлінська культура українських підприємств зазнала значних змін від часу здобуття незалежності. Це пов'язано з тим фактом, що процеси трансформації соціально-економічної системи радянських часів в ринкову відбуваються з одночасним накопиченням елементів нового інформаційного (постіндустріального) суспільства, формування якого є ознакою розвинутих країн Заходу [2].

- недостатність досліджень українського стилю менеджменту у науковій літературі та відсутність однозначних показників вимірювання культури.

Серед теоретичних досліджень найбільш популярними є моделі порівняння управлінських культур Е. Холла та Г. Хофстеде. Українська культура відповідно до моделі Е. Холла належить до висококонтекстових культур. Так, для української нації здавна було притаманно відчувати свою приналежність до групи [3]. Тісні соціальні зв'язки розширюють інформаційний потік та швидкість обміну інформацією, що і є визначальною передумовою формування висококонтекстових культур.

Також, як зазначає Л. Катц, успішність ведення бізнесу в Україні іноземцями залежить від побудови хороших дружніх відносин, що базуються на особистій довірі. Відповідно, процес встановлення ділових контактів в Україні є повільним. Бізнес-відносини встановлюються на двох рівнях: особистому та діловому і тому налагодження співпраці відбувається тільки з тими партнерами, яким українці довіряють та до яких відчувають особисту симпатію. З іншого боку важливу роль відіграють знайомства та посередництво, що значно пришвидшує процес налагодження ділових відносин [1, с. 375].

Проведене дослідження кластерних моделей міжнародної ділової поведінки українських компаній підтвердило важливість особистих відносин для українських підприємців та орієнтацію на стосунки при здійсненні економічної діяльності [4, с. 215].

Наступним параметром Е. Холла є ставлення до часу. В Україні не прийнято запізнюватися більше, ніж на 15 хв. без поважної причини [1, с. 375]. Хоча у вітчизняній бізнес-культурі характерно обумовлювати точний час для проведення ділових зустрічей, але година чи навіть дата зустрічі може постійно змінюватися українськими партнерами. Зазвичай, чіткого планування порядку денного не здійснюється, а під час зустрічі не надається великого значення дотриманню плану переговорів. Час не розглядається як невідновлюваний ресурс. Всі ці ознаки є свідченням поліхромності національної культури [5]. Варто зауважити, що у більшості досліджень українська культура характеризується як поліхромна [6]. Натомість український науковець Л. П. Петрашко вважає, що національна культура є помірно-монохромною. Але, мабуть, доцільніше було б назвати її помірно-поліхромною.

Відповідно до моделі Е. Т. Холла, слід ще згадати, що українська культура належить до формальних культур із виключно ієрархічною організацією, що відображає різницю в статусі та владі [7]. Так, українські компанії мають переважно вертикальну структуру та чіткі субординаційні відносини. Проте, на відміну від російських компаній, в Україні все-таки частіше має місце децентралізація управління та прийняття рішень на нижчих рівнях ієрархії [5].

Щодо вербальної поведінки, то в Україні відстань при здійсненні комунікації є більшою, ніж, наприклад, у європейських країнах, та становить близько 90 см. Використання фізичного контакту при веденні бесіди може насторожити партнера, або навіть образити [1, с. 375]. Також, під час прийняття рішень, керівники компаній керуються радше емоціями, ніж емпіричними доказами, об'єктивними фактами чи навіть законами. Тому досить часто при проведенні переговорів з іноземними партнерами, українські представники могли втратити контроль над собою та надміру підвищувати голос. Проте такий вияв експресивності не є закономірністю, у звичайних умовах українці не схильні бути надміру емоційними [1, с. 379]. Навпаки, як зазначає Л. Катц, українці дуже серйозні та рідко посміхаються, особливо, якщо ділові контакти ще не налагоджені. Тобто, можна зробити висновок, що українська культура належить до варіативно-експресивних культур, що проявляється в емоційних характеристиках міжособистісного спілкування та комунікаціях проміжного ступеню емоційності [4, с. 216].

Українські науковці Л. Петрашко та А. Овчаренко запропонували кластерну модель порівняння української бізнес-культури з культурами деяких зарубіжних країн на основі дослідження ділової поведінки та цінностей потенційних та існуючих партнерів підприємств агропромислового машинобудування України (див. таблиця 1).

Кластерна модель порівняння української культури

Країни	ОВ	ПУ	ОУ	Ф	ПФ	НФ	П	М	ВП	С	Е	ВЕ
Кластер А												
Україна	■			■					■			■
Білорусія	■			■					■			■
Грузія	■			■					■			■
Росія	■			■					■			■
Румунія	■			■					■			■
Кластер Б												
Угорщина		■	■	■					■		■	■
Франція		■	■	■					■		■	■
Кластер В												
Країни Прибалтики		■	■	■					■	■		
Кластер Г												
Китай	■		■	■				■	■		■	■
Японія	■		■	■				■	■		■	■
Кластер Д												
ВБ			■		■			■		■		
ФРН			■		■			■		■		
Чехія			■		■			■		■		
Кластер Е												
США			■		■			■		■		■
Канада			■		■			■		■		■

Джерело: [4]

Порівняльний аналіз здійснювався на основі наступних культурних характеристик: орієнтація на відносини (ОВ), помірна орієнтація на угоду (ПУ), орієнтація на угоду (ОУ); формальність (Ф), помірна формальність (ПФ), неформальність (НФ); поліхромність (П); монохромність (М); варіативна монохромність (ВП); стриманість (С); експресивність (Е); варіативна експресивність (ВЕ). Кожен кластер у Таблиці 1 відповідає за схожість української національної культури із культурами інших країн за певними ознаками. Так, країни, що містяться у кластері А, мають схожі з Україною культурні ознаки за чотирма характеристиками, країни кластеру Б, В та Г – за двома. Хоча ознаки кластеру Д не збігаються з ознаками української культури (орієнтація на угоду, помірна формальність, монохромність, стриманість), проте в структурі знаходиться на попередньому місці з огляду на особливості відношення до влади та ієрархії, менший рівень орієнтації на угоду порівняно з кластером Е (неформальна, орієнтована на угоду, монохромна, варіативно-експресивна культура) [4].

Отже, українська культура належить до висококонтекстових, помірно-поліхромних, формальних, орієнтованих на відносини та варіативно-експресивних культур. Всі ці ознаки добре характеризують специфіку ведення бізнесу українськими суб'єктами господарської діяльності

Література:

1. Katz L. Negotiating International Business: The Negotiator's Reference Guide to 50 Countries Around the World: paperback / L. Katz. – USA: BookSurge Publishing, 2006. – 472 p.
2. Розвиток корпоративної культури в Україні [Електронний ресурс] / Л. Савчук // Персонал. Журнал інтелектуальної еліти. – 2005. – № 5. – Режим доступу: <http://www.personal.in.ua/article.php?ida=68>
3. Грабинський І.М. Сучасні економічні системи: навч. посіб. / Ігор Грабинський. – Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.
4. Петрашко Л. Кластерні моделі міжнародної ділової переговорної поведінки українських компаній / Л. Петрашко, А. Овчаренко // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. – Хмельницьк: ХНУ, 2009. – № 5. – С. 214-217.
5. Shevchenko A. Ukraine: The Business of Culture / A. Shevchenko // Pharmaceutical Marketing Europe. – 2006. – Vol. 3. – № 1. – P. 24-32.
6. Prykarpatska I. Why are you late? Cross-Cultural Pragmatic Study of Complaints in American English and Ukrainian / Iryna Prykarpatska // Revista Alicantina de Estudios Ingleses. – 2008. – № 21. – P. 87-102.
7. Палеха Ю. Ключі до успіху або організаційна та управлінська культури : навч. посіб. / Ю. Палеха. – К.: Вид-во Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, 2000. – 211 с.

ტურიზმი – ეკონომიკური სექტორის სწრაფად მზარდი ინდუსტრია

TOURISM –GROWING INDUSTRY OF ECONOMIC SECTOR

ქარაია კ. ი., ასოცირებული პროფესორი
სულხან-საბა ორბელიანის სასწავლო უნივერსიტეტი
ქ. თბილისი, საქართველო

Karaia K. I., Associated Professor

*Sulkhan-Saba Orbeliani Teaching University
Tbilisi, Georgia*

Annotation

Tourism sector as part of economics has good enough income for the state in case of well development as nowadays tourism is one of the profitable industries in the world and that is distinguished with its fast growing and development. Not accidental is that the World Travel and Tourism Council (WTTC) latest annual research, shows travel and tourism's contribution to world Gross Domestic Product (GDP) grew for the sixth consecutive year in 2015, rising to a total of 9.8% of world GDP (USD 7.2 trillion). The sector now supports 284 million people in employment – that's 1 in 11 jobs on the planet. Regarding the economic potential the tourism sector can freely be priority in